

ТЕСТ ЯК ОДИН ІЗ ЗАСОБІВ КОНТРОЛЮ У ВИВЧЕННІ РОСІЙСЬКОЇ ТА УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ ЯК ІНОЗЕМНОЇ

Як відомо, контроль є найважливішим фактором у процесі вивчення російської та української мови як іноземної. Дослідники-методисти розглядають контроль як систему, яка всебічно охоплює процес навчання. Система контролю відповідає потребам навчального процесу і, як його складова, має декілька функцій, але однією з найважливіших функцій є контролююча – перевірка якості рішення поставлених завдань (досягнення визначеного рівня іномовних умінь і навичок, засвоєння визначеного рівня знань). Також важливими є: і навчальна функція, і функція контролю, і діагностуюча, і корегувальна, і стимулююча, і виховна і т.д. На думку багатьох дослідників, саме контроль стимулює навчальні дії студентів-іноземців та додатково активізує їх діяльність.

Контроль – це перевірка знань, навиків та умінь іноземних студентів. Раціональне, ефективне керування навчанням неможливе без чіткої, науково організованої системи контролю.

Поняття «форма контролю» трактується на сторінках методичної літератури по-різному. Однак, більшість дослідників розглядають під цим терміном різні види поточного, періодичного, проміжного та підсумкового контролю.

Поточний контроль використовують викладачі протягом усього навчального процесу. Зазвичай, у процесі навчання використовуються звичайні вправи, характерні для формування умінь та навичок використання мовного матеріалу і мовних вправ. Інколи доводиться викладачам планувати поточні, підсумкові і попередні контролю. В цьому випадку можливі різні форми його реалізації: співбесіда, контрольні роботи, іспит. Усі перераховані форми контролю можуть бути як письмовими, так і усними.

Нині в Україні одночасно з існуючою традиційною системою оцінки і контролю результатів навчання почала складатися нова система, заснована на використанні тестових технологій.

Існують різні визначення поняття «тест» – від практичного будь-якого виду контрольного завдання до набору завдань виду «багатоманітний вибір».

Під час складання і використання кожен крок на шляху – від його задумки до інтерпретації результатів – повинен бути співвіднесений з поставленою метою.

Мета будь-якого тесту з іноземної мови складається з отримання інформації про те, що уміє студент-іноземець і про стан навчання в цілому. Тестування у вивченні іноземної мови проводиться з метою з'ясування:

- 1) рівня досягнень у визначеному виді досягнень;
- 2) можливостей у визначеному виді досягнень;
- 3) труднощів у володінні тим чи іншим видом діяльності і можливих способів їх подолання.

У практичній діяльності викладачам частіше доводиться зустрічатися з тестами першої групи. Такі тести можуть визначати загальні уміння у мовній діяльності або досягнення рівня умінь в процесі засвоєння конкретного курсу навчання.

Можна виділити декілька видів тестів.

Підсумковий тест призначений для того, щоб об'єктивно підтвердити досягнутий студентом-іноземцем рівень навчання.

Тематичний тест призначений сприяти покращенню самого навчального процесу.

Тести можуть визначати рівень навчання або мовної компетенції відповідно до інших студентів-іноземців або відповідно до визначеного критерію, наприклад, рівня навчання.

Як відомо, поки що в наших навчальних закладах майбутніх викладачів не ознайомлюють зі специфікою складання тестових завдань і вони часто вимушені відрізняти тестування від інших видів контролю інтуїтивно, інколи спираючись на формальні показники. Наприклад, уява багатьох викладачів про тести обмежується тим, що на їх думку, тестове завдання – це таке завдання, в якому до питання чи завдання подаються варіанти відповідей. В результаті викладачі складають свої тести, надаючи знанням чисто формальну схожість з відомими їм зразками, часто не підозрюючи про

наявність визначених правил написання питань і варіантів відповідей, про вимоги, які надаються для правильних відповідей і варіантам неправильних відповідей.

Часто незалежно від призначення тестів більшість викладачів використовують їх як контрольні роботи, на основі яких вони виставляють оцінки (як поточні, так і підсумкові).

Тест передбачає наявність двох постійних компонентів:

а) головного компонента, який може бути названий як основний. Він має конкретне завдання, яке вимагає пошуку відповіді і, зазвичай, підказує напрямок пошуку;

б) низки варіантів відповіді, представлених в основі, серед яких слід шукати правильну відповідь. Це варіанти вибору / альтернативи.

Характерним для тесту з іноземної мови є те, що в якості основи та альтернативи в ньому можуть виступати як конкретні мовні одиниці, так і вербально сформовані ознаки, притаманні / непри-таманні запропонованому іномовному матеріалу.

При складанні тестів використовуються різні типи завдань. Завдання, спрямовані на контроль окремих компонентів володіння мовою. Це можуть бути завдання, які перевіряють сформованість граматичних, фонетичних та орфографічних знань та навиків, а також мовних навичок. Останнім часом велику зацікавленість викликає використання завдань, спрямованих на контроль і готовність студентів-іноземців до спілкування тією мовою, яку вони вивчають, в різних ситуаціях. Серед багатьох типів завдань, які використовуються для складання тестів, часто зустрічаються наступні:

- перехресний вибір;
- альтернативний вибір;
- багатоманітний вибір;
- впорядкування;
- завершення;
- заміна;
- трансформація;
- відповідь на питання тощо.

Тести як контролюючі інструменти давно вже привертають увагу дослідників, бо вони мають велику перевагу в порівнянні з іншими формами завдань. Ці переваги добре відомі всім. Наприклад, зокрема, такі: тест дозволяє швидко працювати одночасно з великою кількістю студентів-іноземців, результати його виконання встановлюються дуже швидко, дуже просто і можуть бути оперативно доведені до відома студента.

Моральні норми тестування:

1. Вибір тесту і його використання в роботі зі студентом-іноземцем має бути обґрунтоване на гуманних цінностях, а також на точній інформації про те, що даний вид тесту може перевірити, а чогось не може.

2. При проведенні тестів та їх аналізі передбачається, що студент, якого тестують є об'єктивним і правдивим.

3. Потрібно обережно коментувати підсумки тестування, пам'ятаючи про те, що будь-який тест говорить про результати успішності студента-іноземця лише на даний момент.

На мій погляд, це є основні рекомендації щодо складання і використання тестів, за допомогою яких можна здійснювати контроль у вивченні російської та української мови як іноземної.

Використання тестів необхідно як для сформованості граматичних навиків, так і уміння читати з розумінням використання потрібної інформації, уміння аудіювання.

Незамінний тест також і для тренування вищеперерахованих умінь та навичок.

При дотриманні всіх вимог, які перераховано вище, для складання тестових завдань з вивчення російської та української мови як іноземної на підготовчому відділенні стане більш успішним.

Таким чином, ситуація успішності в студентів-іноземців буде передумовою для підвищення пізнавального інтересу до вивчення російської та української мови як іноземної.